

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum homo in statu innocentiae potuerit peccare uenialiter.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](#)

ARTICVLVS III.
Vtrum homo in statu innocentie potuerit peccare uenialiter.

**¶ Super Quæstiones
œdificis manora ar
ticulum tertium.**

O Missis articulis
primis quæst: 2. di. 31. q. 2.
89. in tertio articulo 3. di.
34. ar. 4. ad 4.
& mai. q. 2.
ar. 8. ar. 1. &
q. 7. art. 8.
Et gl. Aug.
14. de Ciuit.
Dei ca. 4. in
f. 10. 5.

AD TERTIVM sic proceditur.
Videtur, quod homo in sta
tus innocentie potuerit pecca
re uenialiter: quia super illud 1. ad
Timoth. 2. Adam non est sedu
ctus, dicit gl. Inexpertus diuine
seueritatis in eo falli potuit, ut cre
deret ueniale esse cōmīsum: fed
hoc non credidisset, nisi uenialiter
peccare potuisset. ergo ueniali
ter peccare potuit, non peccando
mortali.

¶ 2 Præt. † August. dicit. I. Super

Gen. ad literam: Non est arbitran
dum, quod eset hominem deice
cturus tentator, nisi præcessisset

in anima hominis quædam elatio
comprimenda: elatio autem deic
tionem precedens, qua facta est
per peccatum mortale, nō potuit
esse nisi peccatum ueniale. Simili
ter etiam in eodem Augus. * dicit
quod uirum sollicitauit aliqua ex
periendi cupiditas, cum mulierē
uidisset sumptuoso utero pono nō
esse mortuā. Videtur et si siccus in
Eua aliquis infidelitatis motus in
hoc, quod de uerbis Domini du
bitavit, ut pater per hoc dixit;
Ne forte moriamur, ut habetur

Gen. 3. hæc autem uidentur uenia
lia peccata. ergo homo potuit ex
mortali peccare, ante quam mor
taliter peccaret.

¶ 3 Præt. Peccatum mortale magis
opponitur integratæ primi statu,
quam peccatum ueniale; sed hō
potuit peccare mortaliter nō ob
statæ integratæ primi status. ergo
etiam potuit peccare uenialiter.

¶ 4 Præterea, Adam tunc potuit commit
tere ueniale ex gene
nere, puta, dicere

ut uerbum otiosum. ergo.

¶ 5 Præterea, Seque
retur quod mortale,

& ueniale eque re
pugnarent rectitudi
ni statu innocentie:

quia utrumque esset ei

impossibile, & cor
rumperet eum.

¶ 6 Præterea, Ab extre
mo ad extremum nō

fit transitus nisi per

medium: sed uenia
le medium est inter

iustitiam, & morta
lē. ergo.

¶ 7 Ad primum ho

rum dicitur, quod

peccat secundum no

cautam, ut cautam,

¶ secundum figu

ram dictio in mu

ndo sic, uel plura

in magis, uel econ

uerio. Iustitia enim

originalis non quia

magis, sed quia sic,

uel pluribus modis,

coniungebat ultim

o fini, repugnat

peccato ueniali; quia

sic coniungebat ult

imo fini, ut omnino

inferius infallibiliter

ordinaretur sub suo

superiore. Et cum contra han

rationem inflat Sco

quia peccatum uen

iale committitur eti

am in parte superio

ri, ut pater de primis

motibus infidelita

tis: pater responsio

ex litera, scilicet q

ipfa pars superior, ut

B B 3 ha-

improbat* Augustinus in libro de fide, & operibus: A
qua ut Apostolus dicit ad Galatas quinto. Qui ope
ra carnis facit, regnum Dei non consequetur, quod
est talium fieri. Apostolus autem dicit, quod ille qui
edificat lignum, fenum, & stipulam, saluus erit quasi
per ignem, unde non potest intelligi, quod lignum, fenum,
& stipulam peccata mortalia designentur. Dicunt ergo quidam, quod per lignum, fenum, &
stipulam significatur opera bona, qua superaedificatur
quidam spirituali adiutorio, sed tamen cōmīscunt
se eis peccata uenialia: sicut cum aliquis haberet curam
rei familiaris, quod bonum est, commisceret se super
fluous amor uel uxoris, uel filiorum, uel possessionum.
sub Deo tamen, ita scilicet quod pro his ho
mo nihil uellet facere contra Deum. Sed hoc iterum
non uidetur conuenienter dici. Manifestum est
enim, quod omnia opera bona referuntur ad charita
tem Dei, & proximi, unde pertinent ad aurum, argē
tum, & lapides pretiosos. non ergo ad lignum, fenum,
& stipulam.

* Erideo dicendum est, quod ipsa peccata uenialia,
que admiscunt se procurantibus terrena, significan
tur per lignum, fenum, & stipulam. Sicut enim hu
iusti congregantur in domo, & non pertinent ad
substantiam edificii, & possunt comburi adiutorio rem
anente, ita etiam peccata uenialia multiplicantur
in homine, manente spirituali edificio, & pro istis pa
titur ignem vel temporalis tribulationis in hac uita,
uel purgatori post hanc uitam, & tamen salutem co
sequitur aeternam.

CAD PRIMUM ergo dicendum, quod peccata uenialia
non dicuntur superaedificari spirituali fundamen
to, quasi directe supra ipsum posita, sed quia ponunt
ur iuxta ipsum, sicut accipitur Psalmi centesimotri
geffimo exto. Super flumina Babylonis, id est, iuxta,
quia peccata uenialia non defrument spirituali edifi
cium, ut dictum est.

AD SECUNDUM dicendum, quod non dicitur de
quocunque adiiciente lignum, fenum, & stipulam,
quod saluus sit quasi per ignem, sed solum de eo, qui
adiificat supra fundamentum, quod quidem non est
fides informis, ut quidam estimabant, sed fides forma
charitatis, secundum illud Ephes. 3. In charita
te radicati, & fundati. Ille ergo qui decepit cum pec
cato mortali, & uenialibus, habet quidem lignum,
fenum, & stipulam, sed non sunt superaedificata supra
fundamentum spirituale, & ideo non erit saluus
sic quasi per ignem.

AD TERTIVM dicendum, quod illi, qui sunt ab
stracta cura temporalium rerum, tali aliquando
uentaliter peccant, tamen leuius peccata uenialia cōmit
tunt, & frequentissime per feruorem charitatis pur
gantur. Vnde tales non super adiificant uenialia, quia
in eis modicum manent; sed peccata uenialia ipsorum,
qui circa terrena occupantur, diutius manent,
quia non ita frequenter recurrere possunt ad huius
modi peccata uenialia delenda per charitatis fer
uorem.

AD QVARTVM Dicendum, quod sicut * Philoso
phus dicit in primo de calo. Omnia tribus includū
tur, scilicet principio, medio, & fine, & secundum hoc
omnes gradus uenialium peccatorum ad tria redu
cuntur, scilicet ad lignum, quod diutius manet in i
gne, ad stipulam quæ cōsiderat expeditur, ad fenum
quod medio modo se habet secundum quod pecca
ta uenialia sunt maioris, uel minoris adhærentia uel
grauitatis, citius uel tardius per ignem purgantur.

Prima Secunda. S. Thomæ.

QV AEST. LXX XIX.

habens motus inde liberatos, haberet ratio nem inferioris reip̄e & tu suip̄ius, ut delibera rans est, unde per inferius & superius hic non ipsa partes ani me intelligend̄ sunt, sed officia: ita quod ille status habeat, quod in quadam supremum officium Deo suberat, inferioris officia cuiuscunq; partis sine ifallibili ordine recte superiori officio sub debatur, unde Seco ab officio ad portionem anima declinauit. Et quoniam hec doctrina, ut patet i litera ex Augustino decimoquarto de ciuitate Dei, ē recta, sic exponitur: quia apud ipsum inferius & superius officio distinguuntur. ¶ Ad secundum dicatur, quod Adam in illo statu non potuit dicere verbum otiosum, propter rationem dictam, antequa peccasset mortaliter.

¶ Ad tertium negatur sequela: & ad probationem dicitur, quod licet utrumque sit ei impossibile: mortale autem ultra hoc est corrupcione illius status: ueniale autem non, ut in litera dicitur in responsione ad tertium.

¶ Ad quartum dicitur, quod maior est uera, ubi est uero medium essentialem ordinari etiam ueniale autem non est mediū secundum ueritatem sed extremum, sub malo namque & peccato, & huiusmodi clauditur utrumque peccatum, mortale feliciter & ueniale: ius ita autem est sub altero extremo, scilicet bono, recto, & huiusmodi.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod ueniale non sumitur ibi secundum quod nunc de ueniali loquimur, sed dicitur ueniale, quod est facile remissible.

AD SECUNDVM Dicendum, quod illa elatio, quae praecessit in animo hominis, fuit primum hominis peccatum mortale: dicitur autem praecessisse deiectionem eius in exteriorem actum peccati. Huiusmodi autem elationem subiectum est & experiendi cupiditas in uiro, & dubitatio in muliere, que ex hoc solo in quandam aliam elationem prorupit, quod praecipi mentionem a serpente audiuit, quasi nolle sub precepto contineri.

AD TERTIVM dicendum, qd peccatum mortale instantiū oponitur integrati primi status, quod corumpit ipsum, quod peccatum ueniale facere non

ARTIC. IIII.

F potest. & quia non potest simul esse quæcumque in dinatio cum integritate primi status, consequens est, quod primus homo non potuerit peccare, uero ter antequam peccaret mortaliter.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum angelus bonus, uel malus possit peccare uenialiter.

AD QVARTVM sic procedit. Videlur, quod angelus bonus, uel malus possit peccare uenialiter. Homo enim cum angelis conuenit in superiori anima parte, quæ mens vocatur, secundum illud Greg. in Hom. * Homo intelligit cum angelis: sed homo secundum superiorem partem anima potest peccare uenialiter. ergo & angelus.

H

¶ 2 Præter. Quicunque potest quod est plus, potest et quod est minus, sed angelus potuit diligere bonum creatum plus quam Deum, quod fecit peccando mortaliter. ergo etiam potuit bonum creatum diligere infra Deum inordinate, uenialiter peccando.

¶ 3 Præter. Angeli mali uidentur

aliqua facere, que sunt ex genere

suo ueniali peccata, prouocando homines adiu-

& ad alias huiusmodi leuitates: sed circumstan-

sonæ non facit de ueniali mortale, ut dictum est

si speciali prohibitione superueniente, quod

est in proposito; ergo angelus potest peccare

liter.

SED CONTRA est, quod maior est perfec-

tiōne angelus, qd perfectio hominis in primo statu: sed homi

primo statu non potuit peccare uenialiter. ergo

to minus angelus.

I

RESPONDEO. Dicendum, quod intellegi, qd perfectio hominis in primo statu: sed homi

primo statu non potuit peccare uenialiter. ergo

to minus angelus.

K

RES POND E. Dicendum, quod intel-

legi, sicut in primo dictum est, * non est

scursus, ut scilicet procedat a principiis in c-

lusiones seorsim, utrumque intelligens, si

nobis contingit. unde oportet quod quando-

non considerat conclusiones, considerat eas pa-

lunt in principiis. In appetibilibus autem,

mali potius dictum est, fines sunt sicut prin-

cia uero que sunt ad finem, sunt sicut conclusio-

nde mens angelii non fertur in ea que sunt ad

nisi secundum quod stant sub ordine finis: pro-

hoc ex natura suis habent, quod non possit inci-

deordinatio circa ea, que sunt ad finem, nisi in-

fit deordinatio circa finem ipsum, quod est per-

catum mortale. Sed angelii bonorum moue-

ntur in aliis, que sunt ad finem, nisi in ordinem ad finem

bitum, qui est Deus, & propter hoc omnes co-

actus sunt actus charitatis, & sic in eis non posse

peccatum ueniale. Angelii uero mali in nihil au-

tur, nisi in ordine ad finem peccati superbia, &

& ideo in omnibus peccant mortaliter quæcumque

propria uoluntate agunt. Secus autem est de-

titu naturalis boni, qui est in eis, utinam pri-

mus est. *

AD PRIMVM ergo dicendum, quod

conuenit quidem cum angelis in mente, finis

telleatu: sed differt in modo intelligenti, &

dictum est. *